

Xarxa de **Clubs de Lectura Fàcil i** **Accessibilitat Cognitiva**

Entitat: Fundació AMPANS i Biblioteques Municipals del Bages

Data: Novembre 2023

Presentació de les entitats	3
Justificació	4
Contextualització	5
Objectius de la bona pràctica	8
Implementació i desenvolupament	9
Resultats obtinguts	13
Objectius de futur	14
Annex	15

1. Presentació de les entitats

Aquesta bona pràctica és fruit de la col.laboració i l'aliança entre dos serveis socio educatius de la comarca del Bages: la Fundació AMPANS i 9 biblioteques de la comarca del Bages que formen part de la Xarxa de Biblioteques Municipals de la Diputació de Barcelona.

AMPANS som una fundació que treballa en l'acompanyament a persones amb discapacitat intel·lectual i del desenvolupament, malaltia mental i en situació de vulnerabilitat, perquè puguin fer realitat els seus projecte de vida, vetllant pels drets i generant suports i oportunitats que ho facin possible.

Els valors que ens defineixen son l'amabilitat, el compromís, la professionalitat, la qualitat, el respecte i la responsabilitat.

L'entitat va néixer l'any 1965, impulsada per les pròpies famílies, amb l'aspiració d'un futur millor per als seus fills i filles amb discapacitat intel·lectual. Al llarg dels anys, l'entitat ha desplegat un model assistencial que té com a eix vertebrador, l'atenció continuada i personalitzada.

<https://ampans.cat/>

I per altre banda, 9 biblioteques de la comarca del Bages que formen part de la **Xarxa de Biblioteques Municipals de la Diputació de Barcelona**, que treballen conjuntament amb uns mateixos estàndards de qualitat de servei, tot garantint l'equilibri territorial en l'accés al servei de lectura pública.

- **Biblioteca Pere Casaldàliga** de Balsareny,
- **Biblioteca Pare Ignasi Casanovas** de Santpedor,
- **Biblioteca Sant Antoni Maria Claret** de Sallent,
- **Biblioteca Cal Gallifa** de Sant Joan de Vilatorrada,
- **Biblioteca Ateneu** de Manresa,
- **Biblioteca El Casino** de Manresa,
- **Biblioteca de Sant Fruitós de Bages**
- **Biblioteca Salvador Vives Casajuana** de Sant Vicenç de Castellet.

2. Justificació

Afortunadament, cada vegada tenim més present l'accessibilitat a la informació, als espais, i en general, a tot el que s'ofereix la vida comunitària a tota la ciutadania.

Totes les persones han de poder accedir en ple de dret, així ho recull el Real Decret 505/2007 del 20 d'abril, per el que s'aproven les Condicions Bàsiques d'Accessibilitat i no Discriminació de les persones amb discapacitat per a l'accés i la utilització d'espais públic urbanitzats i edificacions. També, l'article 21 de la Convenció de Drets per les persones amb Discapacitat signada per les Nacions Unides al 2007 diu: "Cal facilitar informació de manera clara sense cost addicional i en formats accessibles. Utilitzar el llenguatge de signes, el Braille i altres formats accessibles en les seves informacions i comunicacions institucionals, i promoure que empreses i mitjans de comunicació també ho facin".

No obstant, tot i que mica en mica avancem cap a una major accessibilitat, inclosa la cognitiva, la realitat continua sent tossuda i lenta i ens queda un llarg recorregut per fer, recorregut que entre totes i tots podem contribuir.

Aquesta contribució es la que ens ocupa aquí: com fer més accessibles les biblioteques del Bages, necessitat sorgida del desplegament de la xarxa de Clubs de Lectura Fàcil.

Estem doncs davant d'una bona pràctica que involucre els propis protagonistes, les persones amb discapacitat intel·lectual i les biblioteques implicades, buscant junts la fórmula per capacitar l'entorn bibliotecari (processos, comunicació, tracte, personal..) per convertir-se en un espai de màxima integració social. Un objectiu que encaixa el 100 per 100 en el model dels nostres centres ocupacionals basat en la inclusió comunitària.

3. Contextualització

L'any 2014 al Centre Ocupacional La Llum de la Fundació AMPANS junt amb la Biblioteca Pere Casaldàliga de Balsareny van iniciar el 1er Club de Lectura Fàcil de la comarca del Bages.

Aquest va néixer per donar resposta a la demanda d'un grup d'usuaris del centre ocupacional: llegir en una biblioteca.

A nivell pedagògic es va considerar que era una nova oportunitat per **millorar l'accessibilitat a la lectura i la cultura** en un entorn comunitari, així com oferir el poble de Balsareny un nou Club de Lectura en format fàcil obert a tothom, convertint-se així en un recurs i una activitat més pel poble. Però, la creació d'aquest Club de Lectura Fàcil no es va limitar a la realització del Club sinó que també pretenia impulsar **l'accés del ple dret de totes les persones en les biblioteques**. Un cop iniciat el mateix club aquest va anar generant noves activitats complementàries del Club de Lectura Fàcil tals com, lectura compartides amb la residència de gent gran del poble, trobades amb escriptors, activitats complementàries a la lectura del llibre, tallers de voluntariat... que van culminar amb la creació d'un blog virtual "Vivències a la Biblioteca Pere Casaldàliga de Balsareny" on des del 2014 fins a l'actualitat es recull totes les activitats realitzades.

<https://vivenciesjosep.wordpress.com/>

2014-2015

2015-2016

2016-2017

Aquest Club de Lectura Fàcil Biblioteca de Balsareny & CO La Llum Ampans va rebre el Premi de Bones Pràctiques 2016 de l'Associació Lectura Fàcil fet que segurament ens va encoratjar a replicar el Club en altres biblioteques de la comarca.

<https://www.naciodigital.cat/manresa/noticia/63863/ampans-biblioteca-balsareny-premi-bones-practiques-lectura-facil-2016>

Acte entrega del Premi Bones Pràctiques ALF 2016

A dia d'avui, sota el paraigües del projecte “**Xarxa de Clubs de Lectura Fàcil i Accessibilitat Cognitiva**” continuem donant resposta a la demanda i els interessos de les persones que atenen Ampans, persones amb discapacitat intel·lectual, que demanen i reclamen poder llegir i accedir a cultura com a ciutadans de ple drets.

El desplegament ha estat la posada en marxa de **10 Clubs de Lectura Fàcil conjuntament amb la Xarxa de Biblioteques Municipals** (de la comarca del Bages) de la Diputació de Barcelona. Desplegament que vam iniciar 2014 fins a l'actualitat, novembre del 2023 fruit de l'**aliança de col.laboració feta amb les biblioteques amb l'objectiu de promoure la lectura, el coneixement i la inclusió social de les persones en un espai de cultura, social, educador i transformador**. Un camí cap a la transformació d'espais més accessibles els quals en gaudirem tots i totes, no només les persones amb discapacitat intel·lectual.

Desplegament dels Clubs Lectura Fàcil:

Tanmateix, la col.laboració a dia d'avui va més enllà: fruit d'aquest d'aquesta Xarxa de Clubs de Lectura Fàcil s'ha detectat noves necessitats i millores, i per això el 2023 es planteja crear un grup de treball amb l'objectiu **d'elaborar un pla d'acció per millorar l'accessibilitat cognitiva a la biblioteca, enfocant-nos en la anàlisi de l'espai, la informació, els processos, l'accessibilitat cognitiva a la participació i l'accessibilitat en el tracte** per seguir avançant per entorns més accessibles i clars per tothom.

4. Objectius

El projecte “Xarxa de Clubs de Lectura Fàcil i Accessibilitat Cognitiva” es defineix amb dos pilars de treball:

Xarxa de Clubs de Lectura Fàcil, desplegament de Clubs de Lectura Fàcil juntament amb les Biblioteques. Des dels Centres Ocupacionals hem impulsat la creació de Clubs de Lectura Fàcil a les biblioteques; hem proposat, acompanyat i donat suport a les biblioteques perquè iniciessin Clubs de lectura Fàcil.

Accessibilitat Cognitiva, amb el desplegament de la Xarxa de Clubs de Lectura Fàcil hem detectat necessitats i millores a fer, més enllà dels Clubs. Per aquest motiu hem iniciat accions formatives relacionades amb l'accessibilitat i plantejarem crear un grup de treball amb l'objectiu de millorar l'accés a aquestes tenint en compte l'accessibilitat universal: física, sensorial i cognitiva.

I en base d'aquests dos pilars els objectius que defineixen cada bloc són:

Objectius generals del Club de Lectura Fàcil:

- Vetllar pel dret a l'accés a la cultura, fent-la accessible a tothom.
- Promoure la lectura entre les persones amb discapacitat intel·lectual.
- Fomentar una actitud reflexiva i crítica.
- Promoure l'ús de les biblioteques com a ciutadans de ple dret.
- Crear una xarxa de Clubs de Lectura Fàcil a la Catalunya Central.

Objectius generals de l'Accessibilitat Cognitiva:

- Promoure l'accessibilitat cognitiva en la nostra comunitat.
- Crear un grup de treball de Lectura Fàcil i Accessibilitat Cognitiva format per persones amb discapacitat intel·lectual, bibliotecàries, professionals de l'entitat i la societat (usuaris biblioteques, voluntaris,...)
- Elaborar un pla d'accions per millorar l'accessibilitat cognitiva de les biblioteques segons necessitats: entorns, processos, actitudinal,...

5. Implementació i desenvolupament

El procés d'implementació ha estat el de co-creació i col.laboració entre les Biblioteques i els Centres Ocupacionals, entenent com a part activa i particip del tot el procés els usuaris i lectors/es d' Ampans, personal de les biblioteques implicades i professionals dels Centres Ocupacionals.

S'inicia el 2014 i en l'actualitat continua implementant-se; per una banda, amb la creació de nous clubs de lectura fàcil i noves accions vinculades amb la cultura i la lectura junt amb les biblioteques; i per altre banda, amb la creació d'un grup de treball de Lectura Fàcil i Accessibilitat Cognitiva format per un equip multidisciplinari.

Desplegament dels Clubs de Lectura Fàcil Ampans & Biblioteques:

Accions desenvolupades:

- Del 2014- fins actualitat: proposta de creació d'un Club de Lectura Fàcil, acompanyament i assessorament a les bibliotecàries en **accessibilitat en el tracte**.
- Del 2014- fins actualitat: acompanyament i assessorament a les bibliotecàries en **dinamització de CLF** .
- Del 2014- fins actualitat: dinamització de les sessions conjuntament entre **l'educadora del centre ocupacional i el personal de la biblioteca**, a més a més del voluntaris si s'escau.

CLF Sant Fruitos
& CO sagrera

CLF Santpedor
& CO Llum

CLF Sant Vicenç
& CO Encaix

- Març 2023: **Xerrada “consells i pautes per elaborar documents en lectura fàcil”**. Després de detectar que els cartells i senyals de les biblioteques eren poc accessibles i que una de les biblioteques ens demanessin per traduir i validar un dels cartells en LF, es va oferir una formació a les bibliotecàries sobre lectura fàcil. La xerrada va ser dinamitzada pel propi grup d'accessibilitat cognitiva Ampans. Van participar-hi 12 bibliotecàries.

<https://www.youtube.com/watch?v=0MAEfQD2D0k&t=3s>

- **Novembre 2022: Grup de treball de la Xarxa de Clubs de Lectura fàcil:** inicialment es crea en motiu de la 1era Trobada de Clubs de Lectura Fàcil del Bages però el grup es consolida i a partir d'aquí comencen a sorgir noves accions relacionades en l'accessibilitat cognitiva. En l'actualitat el grup continua en funcionament i amb intenció de marcar un pla de treball relacionat amb els Clubs de Lectura Fàcil i l'Accessibilitat.

- **Febrer 2023: Creació del banc de recursos: drive compartit amb tota la xarxa dels clubs de Lectura fàcil,** primera acció sorgida del grup de treball.

Una de les primeres accions realitzades pel grup de treball de la Xarxa de Clubs de Lectura Fàcil i Accessibilitat Cognitiva ha estat fer realitat la **1era Trobada de Clubs de Lectura Fàcil del Bages**, trobada que teníem prevista pel juny del 2020 però degut el COVID no va poder ser.

La trobada es va celebrar el 9 de juny a la sala d'actes de la Biblioteca de l'Ateneu. Més de 100 lectors i lectores vam poder conversar amb l'escriptora Silvia Llorente sobre el llibre "El rellotge amb dues inicials" una emotiva història sobre la Guerra Civil espanyola i la batalla de l'Ebre. Prèviament tots els clubs de lectura van llegir i treballar el contingut del llibre a través d'un seguit d'activitats proposades per la pròpia biblioteca, com va ser les visites guiades al refugi antiaeri Renaixença.

<http://www.lecturafacil.net/news/primera-trobada-de-clubs-de-lectura-facil-del-bage/>

<https://www.manresa.cat/web/noticies/11418-manresa-acull-aquest-divendres-la-1a-trobada-de-clubs-de-lectura-facil-del-bages>

<https://bibliotequesdemanresa.wordpress.com/2023/09/28/les-biblioteques-de-manresa-i-el-dia-mundial-de-la-salut-mental-2023/>

<https://m.manresadiari.cat/noticies/detail.php?id=75126>

6. Resultats obtinguts

En **relació als Clubs de Lectura Fàcil** després de 9 anys observem quantitativament un increment significatiu de persones que han recuperat l'hàbit lector (de 8 a 102 persones), interès i motivació que s'ha generalitzat fora del servei (les persones fan ús autònomament per iniciativa pròpia i fora d'hores del centre de les biblioteques), creació de vincles, millora/manteniment de la comprensió i expressió lectora i oral,...

En **relació a l'accessibilitat cognitiva** observem que les persones amb discapacitat intel·lectual accedeixen més autònomament a les biblioteques on s'han implantat accions d'accessibilitat cognitiva: millor comprensió de determinats processos que es posen en marxa quan fas ús d'una biblioteca(p.ex agafar un llibre en préstec). S'observa més presència a les biblioteques, més demanda de llibres en préstec, ... I per part de les biblioteques, expressen sentir-se més segures en l'atenció a les persones amb capacitats diverses, retolació i informació més accessible,...

Tot junt suma un fort impacte social que ha contribuït a que les biblioteques implicades (i properament altres que ja ho han demanat l'assessorament i implementació) sigui més accessibles, amables i acollidores.

Per altre banda, ha suposat un win win per ambdues parts, des d'Ampans aquest treball de col.laboració amb les biblioteques ens ha generat nous coneixements, aprendre dels experts en la lectura i la cultura, conèixer noves tècniques lectores, nous recursos , noves formes de dinamitzar el gust pel llegir,... entre moltes altres coses. Estem infinitament agraïdes, sent la suma de les biblioteques i del seu personal res d'això no hagués estat possible.

7. Objectius de futur

Aquest 2023 la intenció era organitzar la Trobada de Clubs de Lectura Fàcil oberta a tot Catalunya, per falta de temps i recursos no ha pogut ser; objectiu que s'ha traslladat el 2024.

També el proper any 2024 pretenem incrementar el número de persones externs (no vinculades a Ampans) que participin dels Clubs de Lectura Fàcil per això caldrà millorar la divulgació d'aquest i continuar canviant mirades socials (les persones amb capacitat diverses son capaces). Obrir el Club de Lectura Fàcil virtual a tothom (que ha continuat després de la pandèmia), fer-ne difusió i compartir-li amb altres comunitats autònomes.

I per últim, ens agradaria poder signar un pacte de bones intencions d'accessibilitat cognitiva amb les biblioteques de la comarca, pacte que ha de generar accions d'anàlisis d'entorn físic, anàlisis web, continua millora de processos,... Pacte que caldrà que sigui empoderat en primera línia per les persones amb capacitats diverses.

8. Annex

Xarxa de Clubs de Lectura Fàcil

Xarxa de Clubs de Lectura Fàcil

Ana i Josep Biblioteca de Balsareny. **Mireia i Eva** Biblioteca de Santpedor.

Montse i Maribel Biblioteca de Sallent. **Cristina** Biblioteca de Sant Joan.

Montse i Neus Biblioteca de l'Ateneu. **Teresa i Núria** Biblioteca del Casino.

Conxita Biblioteca Sant de Fruitós. **Isabel i Assumpta** Biblioteca de Sant Vicenç.

Club de Lectura Fàcil de Balsareny. Premi Bona Pràctica 2016

<https://www.youtube.com/watch?v=u4FOZaX7OwY>

<https://www.youtube.com/watch?v=hTQbYaP1U4k><http://sarment.blogspot.com/2016/11/premi-bones-practiques-1f-2016.html>

<http://www.lecturafacil.net/media/resources/AMPANS.pdf>

Formació Lectura Fàcil bibliotecàries

<https://twitter.com/bmanresac/status/1641040989707010048?s=20>

Formacions externes. 8º Encuentro Lectura Fàcil. Contenidos accesibles en momentos de cambio.

<http://www.lecturafacil.net/es/news/8o-encuentro-lectura-facil-contenidos-accesibles-e/>

<https://youtu.be/QCdCkbFAg90>

Curso de dinamización lectora | Alf - Associació Lectura Fàcil.

<https://twitter.com/Lectfacil/status/1405936458079342594?s=20>

Vídeos del Club de lectura Fàcil

<https://www.youtube.com/watch?v=WehNc7U2HRI>

Grup Accessibilitat Cognitiva Fundació Ampans.

<https://www.youtube.com/watch?v=sL9G23y1kMc> Ampans News minut 4:47

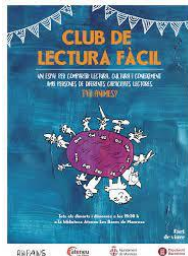
Divulgació dels Clubs de Lectura Fàcil oberts

<https://bibliotecavirtual.diba.cat/es/club-detalle/->

[/detall/YNmTqQg7lyoi/CLUB_DE_LECTURA/351102/141851283](https://bibliotecavirtual.diba.cat/es/club-detalle/-/detall/YNmTqQg7lyoi/CLUB_DE_LECTURA/351102/141851283)

<https://bibliotecavirtual.diba.cat/es/club-detalle/->

[/detall/YNmTqQg7lyoi/CLUB_DE_LECTURA/8397055/268573948](https://bibliotecavirtual.diba.cat/es/club-detalle/-/detall/YNmTqQg7lyoi/CLUB_DE_LECTURA/8397055/268573948)

Cartell CLF Ateneu
& CO Bases

Cartell CLF Casino
& Canonge

Bloc de vivències a la Biblioteca de Balsareny, bloc on es recull recursos i activitats del CL.

<https://vivenciesjosep.wordpress.com/>

Tertúlia Literària amb l'escriptora Nuria Martí CLF Biblioteca de Balsareny & CO La Llum

<https://vivenciesjosep.wordpress.com/2017/03/27/tertulia-literaria-amb-escriptora-nuria-marti/>

<https://www.ampans.cat/images/pdf/ampansesmou38.pdf> (pàg. 38)

Participació en les campanyes per divulgar la publicació de llibres en Lectura Fàcil.

https://www.facebook.com/ampans/videos/-hem-apr%C3%A8s-a-estimar-la-lectura-perqu%C3%A8-ens-fa-somiar-pensar-i-viatjarcada-sant-jordi/361451882594511/?locale=it_IT

Participació en varies edicions del concurs de Booktuber Associació Lectura Fàcil

https://www.youtube.com/watch?v=E2Q0WRd_NEO

Recital de poesia “Planto pedres perquè creixin muntanyes” en el XVII Edició Festival Literari Tocats de Lletra. Octubre 2023

<https://www.facebook.com/watch/?v=1736295396887090>

<https://www.naciodigital.cat/manresa/noticia/111985/tocats-de-lletra-ampans-poesia-discapacitat-intellectual-recital-inclusio-lectura>

<https://tocatsdelletra.cat/programa/>

Exposició d'obres de l'Art de Viure (CO les Bases) en motiu del mes de Salut Mental.

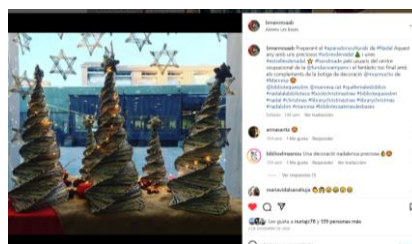
<https://www.youtube.com/watch?v=1wLe0hlmspc>

Bookspolier Biblioteca Satn Vicenç de Castellet & CO Encaix

https://www.youtube.com/watch?v=6Sey_BXhbgw

Altres col·laboracions o oportunitats que han anat sorgint, com per exemple: voluntariat a la biblioteca per part d'algun usuari del centre: folrant llibres, servei de préstec a domicili, decoració biblioteca, bibliopiscina... Padrins lectors/es i conta contes per les escoles de primària, dinamització de tallers pels casals d'estiu del poble a la biblioteca, ...

Instagrams

<https://www.instagram.com/bibliosallent/>

<https://www.instagram.com/bibliotecacalgallifa/?hl=es>

<https://www.instagram.com/bibliotecastfruitos/>

<https://www.instagram.com/bmanresaab/?hl=es>

<https://www.instagram.com/bibliotecabalsareny/?hl=es>

<https://www.instagram.com/bibliotecasvcastellet/?hl=es>

<https://www.instagram.com/bmanresac/?hl=es>

<https://www.instagram.com/ampansfundacio/>

Twitter

https://twitter.com/i/flow/login?redirect_after_login=%2Fbsantpedor

https://twitter.com/i/flow/login?redirect_after_login=%2FBibSallent

https://twitter.com/i/flow/login?redirect_after_login=%2Fbibcalgallifa

https://twitter.com/i/flow/login?redirect_after_login=%2Fbstvicencscsvc

https://twitter.com/i/flow/login?redirect_after_login=%2Fbmanresaab

https://twitter.com/i/flow/login?redirect_after_login=%2Fbmanresac

<https://twitter.com/ampans?lang=es>